

EVALUERING AF TURBOFORLØB TIL IKKE-UDDANNELSESPARATE ELEVER I 8. KLASSE

FOKUS PÅ TURBOFORLØB

Hvert år bliver mellem hver fjerde og hver tredje elev i 8. klasse vurderet ikke-uddannelsesparat til en eller flere typer af ungdomsuddannelser. Det betyder, at skolen vurderer, at eleverne mangler de faglige, personlige og/eller sociale kompetencer, som er nødvendige for at gennemføre disse uddannelser. Selvom der politisk er en målsætning om, at flest mulige (95 pct. af en årgang) skal have en ungdomsuddannelse, har unge altså ikke lige gode forudsætninger for at starte på og gennemføre den ungdomsuddannelse, de ønsker efter grundskolen.

De senere år har turboforløb vundet indpas som en mulig løsning på denne problemstilling. Ideen er, at man med en intensiv, tidsafgrænset og fokuseret indsats kan styrke eleverne fagligt, personligt og socialt. Det kan være et skridt på vejen til at forbedre elevernes mulighed for at uddanne sig på sigt.

Formålet med projektet *Turboforløb for fagligt udfordrede elever i folkeskolen* var at udvikle og evaluere turboforløb, som kan fungere inden for skolens egne organisatoriske og økonomiske rammer, og som skolerne kan anvende som en del af deres indsats for elever med faglige udfordringer.

Projektet bestod af en treårig forsøgsordning, hvor der blev udviklet, afprøvet og evalueret to turboforløb. Projektet var tilrettelagt som et lodtrækningsforsøg, da denne videnskabelige metode i forhold til andre typer af effektvalueringer giver mere sikker viden om, hvad turboforløb kan betyde for elevernes udbytte af undervisningen.

I denne pjece kan du læse om:

1. De to turboforløb: *Dit liv, Din læring og Strategier til læring*
2. Turboforløbenes effekt på elevernes læring og kompetencer
3. Projektets forskningsdesign og datagrundlag

Projektet er gennemført af forskere fra Tryk-Fondens Børneforskningscenter ved Aarhus Universitet i samarbejde med Rambøll Management Consulting, Københavns Professionshøjskole og VIA University College. Projektet er en del af et satspuljeinitiativ fra 2015, hvor satspuljepartierne afsatte 20,8 mio. kr. til at udvikle og evaluere turboforløb for elever med fagligt efterslæb i perioden 2016-2019.

DE TO TURBOFORLØB

I projektet blev der udviklet to turboforløb: *Dit liv, Din læring* og *Strategier til læring*.

Målgruppen er elever, som i 8. klasse bliver vurderet ikke-uddannelsesparate til den ungdomsuddannelse, som de ønsker at søge ind på efter folkeskolen. Turboforløbene henvender sig både til piger og drenge med faglige, sociale eller personlige udfordringer.

Fælles for de to turboforløb er, at de varer to uger og har et stærkt fokus på faglig undervisning i dansk og matematik. Derudover har de to turboforløb nogle særegne karakteristika.

Dit liv, Din læring har fokus på at arbejde med elevernes sociale og personlige kompetencer.

Strategier til læring har fokus på at arbejde med elevernes læringsstrategier og handlekompeterencer i forhold til den faglige undervisning.

Turboforløbene adskiller sig fra andre læringsforløb ved, at de bliver gennemført på elevens egen skole sammen med andre elever fra skolen, og ved at det er skolens egne lærere og pædagoger, som gennemfører undervisningen. Formålet med dette er at skabe en tættere kobling mellem turboforløbene og elevernes øvrige skolegang, så elevernes læring ikke går i glemmebogen, men bliver fastholdt, når turboforløbet slutter. Af samme grund deltager eleverne efter endt turboforløb også i et 8-ugers mentorforløb, der systematisk følger op på indholdet i turboforløbet.

ELEVERNES UDBYTTE AF TURBOFORLØBENE

Evalueringen viser, at turboforløbene har små positive effekter på elevernes læring både på kort og lang sigt. Hovedresultaterne i evalueringen er følgende:

- *Dit liv, Din læring* har små positive effekter på elevernes faglige læring målt på de nationale test i 8. klasse. Det er et udtryk for den kortsigtede effekt af turboforløbet, da de nationale test er gennemført umiddelbart efter endt turboforløb. I den nationale test i dansk, læsning, i 8. klasse klarer eleverne sig bedre i profilområdet tekstforståelse end den kontrolgruppe af elever, der ikke har deltaget i forsøgsordningens turboforløb. I den nationale test i matematik klarer de deltagende elever sig også bedre i profilområdet *tal og algebra*.
- *Dit liv, Din læring* har små positive effekter på elevernes faglige læring målt på standpunktskarakterer og afgangsprøven i 9. klasse. Karaktererne er udtryk for de mere langsigtede mål for elevernes faglige læring, idet de bliver givet over et år efter endt turboforløb. I dansk er der positive effekter i retskrivning i standpunktskaraktererne. I matematik klarer eleverne sig bedre i matematik med hjælpemidler (problemløsning) på deres standpunktskarakterer. De klarer sig også bedre i matematik uden hjælpemidler (færdighedsregning) ved afgangsprøven i matematik.

- *Dit liv, Din læring og Strategier til læring* har ikke forskellig effekt på elevernes læringsudbytte, når vi sammenligner deres effekter på elevernes faglige læring og sociale og personlige udvikling. Derfor kan vi på baggrund af evalueringen ikke sige, om det ene forløb er mere effektivt end det andet til at rykke eleverne.
- Vi finder ingen effekt af turboforløbene på elevernes sociale og personlige kompetencer, når vi undersøger fravær, uddannelsesparathedsvurderingen, trivselsmålingen samt et spørgeskema udviklet til forsøgsordningen, der måler på en række sociale og personlige kompetencer.

EFFEKTSTØRRELSER OG BETYDNINGEN AF TURBOFORLØB

Af hensyn til skolernes planlægning blev lodtrækningsprocessen tilrettelagt sådan, at skolerne vidste, om de var kontrol- eller indsats-skole, før de udvalgte elever til forsøget. Det fik den konsekvens, at der var systematisk forskel på eleverne i indsatsgruppen og eleverne i kontrolgruppen, fordi indsats-skolerne udvalgte elever med større faglige udfordringer end de elever, som kontrolskolerne udvalgte. Derfor kunne vi ikke beregne effekten af indsatsen ved blot at sammenligne eleverne i indsatsgruppen med eleverne i kontrolgruppen.

Det tog vi højde for i evalueringen ved i stedet at sammenligne *alle ikke-uddannelsesparate elever i 8. klasse* på indsats-skolerne med alle ikke-uddannelsesparate elever i 8. klasse på kontrolskolerne. Desuden sammenlignede vi *alle elever i 8. klasse* på indsats-skolerne med alle elever i 8. klasse på kontrolskolerne. Derudover brugte vi to forskellige beregningsmodeller: ITT (Intention-To-Treat) og LATE (Local Average Treatment Effect).

ITT (Intention-To-Treat) beregner effekten for alle ikke-uddannelsesparate elever på skoler, der er udpeget til at gennemføre turboforløbet, uanset om eleverne deltager eller ej. Da en række elever af forskellige årsager ikke deltager i turboforløbet, men alligevel regnes med i indsatsgruppen, undervurderer ITT formentlig effekten af at deltage.

LATE (Local Average Treatment Effect) indregner de ikke-uddannelsesparate elevers deltagesprocent for at tage højde for, at nogle af eleverne på de udpegede skoler reelt ikke deltager i indsatsen. Men LATE forudsætter, at turboforløbene ikke har nogen afsmittende effekt på andre elever på skolen – og da det er nemt at dele undervisningsmateriale og -metoder fra de to turboforløb, er denne forudsætning formentlig svær at opfylde. Derfor har LATE en tendens til at overvurdere effekten.

På tværs af de forskellige beregningsmetoder finder vi effekter af turboforløbene på elevernes faglige udbytte på kort og lang sigt på mellem 0,1 og 0,2 standardafvigelse.

Den sande effekt ligger formentlig et sted derimellem.

En standardafvigelse er et mål, der udtrykker, hvor langt indsats- og kontrolgruppens gennemsnit ligger fra hinanden. En standardafvigelse på 0 indikerer, at de to gruppers gennemsnit ikke er forskelligt fra hinanden, mens en værdi forskellig fra nul er udtryk for, hvor langt indsatsgruppens gennemsnit ligger fra kontrolgruppens.

Sammenlignet med de effekter, der er målt i andre danske lodtrækningsforsøg i folkeskolen, er effektstørrelser mellem 0,1 og 0,2 standardafvigelse betragtelige. Dertil kommer, at turboforløbene er relativt ressourcelette både i tid, omfang og pris. Således kan turboforløbene afvikles på to uger i et skoleår efterfulgt af otte ugers mentorforløb på to lektioner om ugen. Prismæssigt koster turboforløbene cirka 5000 kr. pr. elev, der går til vikardækning og ekstra lærerdækning på turboforløbet.

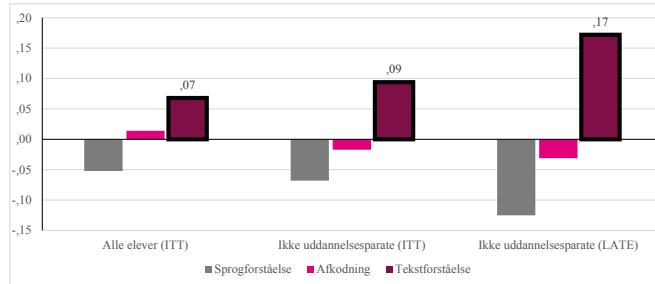
EFFEKTEN AF TURBOFORLØBENE GRAFISK SET

De nedenstående figurer viser turboforløbene effekter på forskellige faglige mål. Disse udfaldsmål er valgt, fordi turboforløbene først og fremmest har til hensigt at løfte elevernes faglige niveau i dansk og matematik.

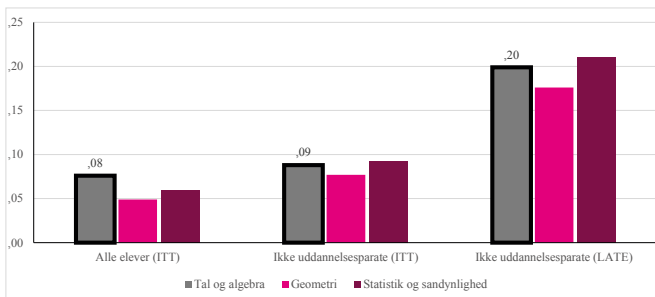
Effektstørrelserne er opgivet i standardafvigelse og angivet for alle elever (ITT) i 8. klasse og ikke-uddannelses-parate elever i 8. klasse (ITT og LATE).

De søjler, der er indrammet med sort, viser signifikante effekter. Det betyder, at effekterne med høj statistisk sandsynlighed ikke bare gælder for eleverne i forsøget men kan generaliseres til alle elever i målgruppen. Med andre ord forventer vi, at andre ikke-uddannelsesparate elever i 8. klasse vil opnå tilsvarende positive resultater af at deltage i turboforløbet.

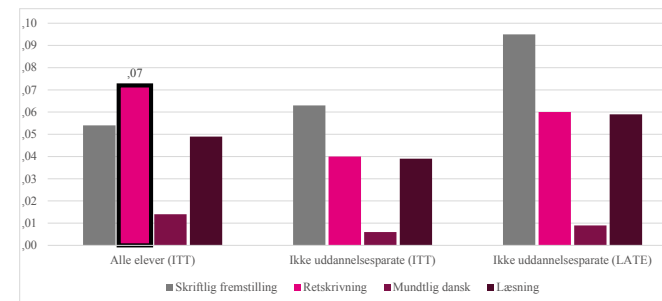
De identificerede effekter tilsvarende i vid udstrækning undervisningsmaterialets faglige fokusområder.

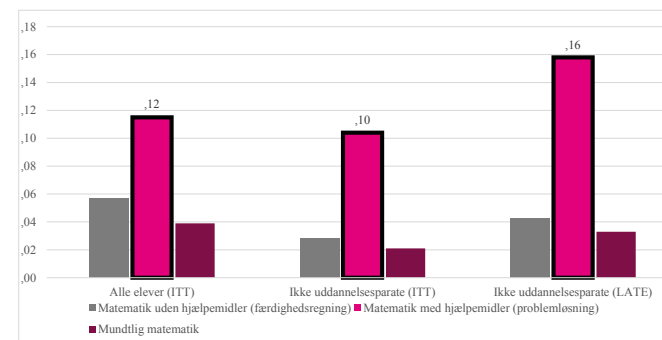
FIGUR 1. EFFEKTEN AF DIT LIV, DIN LÆRING PÅ NATIONALE TEST I DANSK I 8. KLASSE

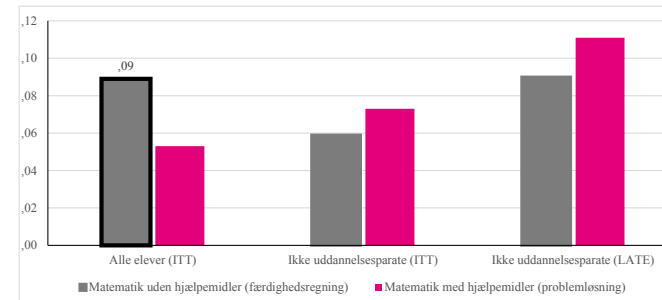
FIGUR 2. EFFEKTEN AF DIT LIV, DIN LÆRING PÅ NATIONALE TEST I MATEMATIK I 8. KLASSE

FIGUR 3. EFFEKTEN AF DIT LIV, DIN LÆRING PÅ STANDPUNKTSKARAKTERER I DANSK 9. KLASSE

FIGUR 4. EFFEKTEN AF DIT LIV, DIN LÆRING PÅ STANDPUNKTSKARAKTERER I MATEMATIK 9. KLASSE

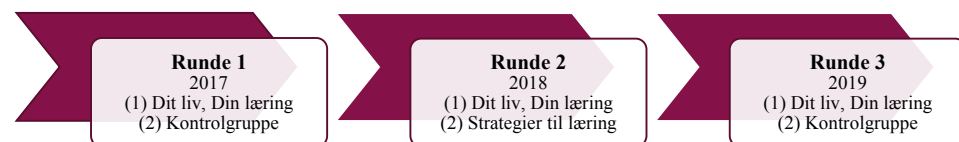
FIGUR 5. EFFEKTEN AF DIT LIV, DIN LÆRING PÅ AFGANGSKARAKTERER I MATEMATIK I 9. KLASSE

KORT OM FORSKNINGSDESIGN OG DATAGRUNDLAG

I forsøgsperioden 2016-2019 blev turboforløbene afprøvet i tre runder i henholdsvis foråret 2017, 2018 og 2019. I alt 230 skoler og 3561 elever deltog i afprøvningen.

Afprøvningen af turboforløbene blev imidlertid ikke afviklet ens i alle runder. Dette er skitseret i figur 1.

FIGUR 1: DE TRE RUNDER I FORSØGSORDNINGEN

Runde 1 og Runde 3: I foråret 2017 og 2019 blev turboforløbet *Dit liv, Din læring* afprøvet. Ved lodtrækning blev halvdelen af skolerne tilfældigt udvalgt til at modtage turboforløbet *Dit liv, Din læring*, mens den anden halvdel af skolerne blev kontrolgruppe. Lodtrækningen sikrer, at der ikke er systematiske forskelle mellem skolerne i indsatsgruppen og i kontrolgruppen. Det gør, at vi kan være ret sikre på, at forskelle i elevernes udbytte skyldes deres deltagelse i turboforløbet og ikke alt muligt andet.

I begge runder har vi dog den metodemæssige udfordring, at vi ikke kan være sikre på, at vi måler effekten af turboforløbet *Dit liv, Din læring* sammenlignet med effekten af ikke at deltage i et turboforløb. Ikke-uddannelsesparate elever har nemlig ret til en særlig skole- og vejledningsindsats, og denne indsats kan blandt andet bestå af andre turboforløb. Derfor bliver effekten af *Dit liv, Din læring* sandsynligvis ikke sammenlignet med status quo, men med effekten af en række andre understøttende tiltag, herunder andre turboforløb. Det betyder, at de fundne effekter sandsynligvis er et konservativt bud på ikke-uddannelsesparate elevers udbytte af at deltage i turboforløbet *Dit liv, Din læring*.

Runde 2: I foråret 2018 var der ingen kontrolgruppe. I stedet blev skolerne ved lodtrækning fordelt i to indsatsgrupper. Skolerne i den ene indsatsgruppe modtog turboforløbet *Dit liv, Din læring*, mens skolerne i den anden indsatsgruppe modtog turboforløbet *Strategier til læring*. Lodtrækningen sikrer, at der ikke er systematiske forskelle mellem de to indsatsgrupper. Derfor kan vi være ret sikre på, at eventuelle forskelle i elevernes udbytte skyldes, at turboforløbene har forskellig effekt.

Evalueringen blev foretaget med udgangspunkt i data fra nationale test, nationale trivselsmålinger, karakterer fra folkeskolens afgangsprøve og standpunktskarakterer, en række survey-oplysninger samt en lang række baggrundsinformationer om børnene og deres forældre fra Danmarks Statistik. Alle analyser er foretaget på anonymiserede data på Danmarks Statistiks forskningsservere.

EVALUERING AF TURBOFORLØB TIL IKKE-UDDANNELSESPARATE ELEVER I 8. KLASSE

Pjecen er forfattet af:

Michael Rosholm, professor,
TrygFondens Børneforskningscenter

Pjecen er udarbejdet på baggrund af:

Michael Rosholm, Charlotte Hvidman, Søren Albeck Nielsen, Kamilla Gumedé, Julia Nafziger og Alexander Koch: Evaluering af skolerettede og skoleunderstøttende indsatser i projekt "Turboforløb til ikke-uddannelsesparate elever i 8. klasse", 2020

Rapporten kan downloades via www.childresearch.au.dk

Foto: Martin Gravgaard Fotografi

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE

RAMBOLL

VIA University
College